

Infobrokerstwo w Polsce. Stan obecny i perspektywy

Dr Sabina Cisek

**Instytut Informacji Naukowej
i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Jagielloński**

sabina.cisek@uj.edu.pl

Terminologia i historia

Nazwa zawodu

- W języku polskim: broker informacji = infobroker
- W języku angielskim:
 - częściej *information broker* niż *infobroker*
 - inne określenia – *independent information professional, info-entrepreneur* [zob. <http://www.batesinfo.com/info-brokering.html>]
- W języku niemieckim: *infobroker*

Nazwa działalności i dziedziny

- **W języku polskim:**
 - działalność – infobrokering, infobroking
 - dziedzina (praktyka i teoria?) – infobrokerstwo
 - Uwaga! Występuje też termin „infobrokerstwo systemowe” – propagowany przez dr. Tadeusza Wojewódzkiego i serwis <http://www.infobrokerstwo.pl/>
- **W języku angielskim:**
 - *Information brokering, Information brokerage, Information broking*
 - **INFO-ENTREPRENEURSHIP**

Historia zawodu infobrokera

- **Pierwsi infobrokerzy na świecie – lata 60. XX wieku – USA**
- **1987 – powstaje AIIP – Association of Independent Information Professionals (założyciel – Dr Marylin Levine), obecnie skupia ok. 700 brokerów informacji**
 - **Powszechnie stosowany, także w Polsce, kodeks etyki: *Code of Ethical Business Practice***
<http://www.aiip.org/AboutAIIP/aiipethics.html>
- **Pierwsi infobrokerzy w Polsce – koniec lat 90. XX wieku**

**Charakterystyka i próby
definicji działalności
infobrokerskiej oraz zawodu
brokera informacji
w polskiej literaturze
przedmiotu**

Charakterystyka i próby definicji ... 1a

- Na łamach recenzowanych czasopism naukowych i wydawnictw zbiorowych:
 - Król, Agnieszka (2004). Broker informacji – powstawanie nowego zawodu. *Zagadnienia Naukoznawstwa* nr 1, s. 63-76.
 - „Broker informacji to najczęściej funkcjonująca w języku polskim nazwa określająca pośredników pomiędzy zasobami informacyjnymi, a ludźmi i instytucjami zgłaszającymi na nie zapotrzebowanie” (s. 73)

Charakterystyka i próby definicji ... 1b

- **Nowak, Elżbieta Paulina (2006). Broker informacji – odpowiedź na zapotrzebowanie XXI wieku. *Zagadnienia Informatyki Naukowej* nr 1 (87), s. 51-62.**
 - **„Broker informacji jest specjalistą pośredniczącym w udzielaniu wszelkiego rodzaju informacji. Zadaniem infobrokera jest wypreparowanie, wyłuskanie pewnego podzbioru informacji, określonego przez zlecony temat. Informacja przez niego dostarczona musi być nie tylko relewantna, powinna również być akredytowana, gwarantowana.” (s. 53)**

Charakterystyka i próby definicji ... 1c

- **Fijałkowski, Konrad R. (2000, 2006).**
Broker informacji – definicja misji. W:
Informacja w sieci: problemy, metody,
technologie. Warszawa: Wydawnictwo
SBP, s. 29-34.
 - **„(...) ocena jakości informacji uzyskiwanej**
z sieci stanowić będzie sedno zawodu
brokera informacji.” (s. 32)

Charakterystyka i próby definicji ... 2a

- **W piśmiennictwie fachowym, na przykład:**
 - **Szczepańska, Barbara (2002) [dok. elektr.]. Broker informacji – zawód z przyszłością czy zawód z przyszłości. *Biuletyn EBIB* nr 11 (40). Dostępny w WWW: <http://ebib.oss.wroc.pl/2002/40/szczepanska.php>**
 - **„Broker informacji jest bowiem specjalistą pośredniczącym w udzielaniu wszelkiego rodzaju informacji.”**

Charakterystyka i próby definicji ... 2b

- **Szcutnik, Zdzisław P. (2006). Infobroker jako profesja – standardy zawodowe i etyczne. W: Infobroker – informacje z sieci. Warszawa: CPI, s. 5-38.**
 - **„Broker informacji lub infobroker to w polskiej literaturze i praktyce najczęściej spotykane określenia pośrednika, który odpłatnie wyszukuje, ocenia oraz opracowuje i udostępnia informacje. Jego zadaniem jest wyławianie z Internetu najistotniejszych danych, a także z tradycyjnych źródeł informacji (drukowanych i archiwalnych) według uprzednio opracowanej strategii wyszukiwawczej i ściśle określonych kryteriów. Podstawowymi jego atutami są, oprócz wiedzy na temat, gdzie szukać źródeł informacji, także trafność i pełność ich doboru, umiejętność selekcji i oceny jakości tych źródeł, jak również umiejętność analizy informacji i jej opracowania.” (s. 7)**

Charakterystyka i próby definicji ... 3a

- **W encyklopediach i słownikach, na przykład:**

- **Broker informacji (2005) [dok. elektr.]. W: Słownik stanowisk. Dostępny w WWW: <http://praca.gazeta.pl/gazetapraca/0,74896.html>**

„Broker informacji (inaczej infobroker; ang. - information broker) to osoba, która za opłatą wyszukuje i udostępnia informacje. Ten zawód narodził się niedawno w wyniku specjalizacji bibliotekoznawstwa i rozwoju technik transmisji informacji.”

Charakterystyka i próby definicji ... 3b

- **Broker informacji (2007) [dok. elektr.]. W: Wikipedia [wersja w języku polskim]. Dostępny w WWW: http://pl.wikipedia.org/wiki/Broker_informacji**

„Broker informacji to osoba, która za opłatą wyszukuje i udostępnia informacje. Jego zadaniem jest wyszukiwanie (nie tylko w Internecie) najistotniejszych informacji według ściśle określonego kryterium. Broker pomaga także w zdobywaniu i ocenie informacji. Infobroker jest pośrednikiem między zasobami informacji, a ludźmi i instytucjami, którzy ich potrzebują. Służy pomocą w fachowym wyszukiwaniu informacji, wzbogaconym o analizę i opracowanie.

Stąd podstawowe zadania brokera informacji, to: pozyskiwanie informacji, organizowanie informacji, szkolenia w zakresie poszukiwania i organizowania informacji. (...)

Infobroker musi gwarantować, że udzielona przez niego informacja jest nie tylko relewantna do zapytania, ale także wysokiej jakości – udzielając informacji niejako ją akredytuje (...). ”

Charakterystyka i próby definicji ... 4a

- **W serwisach WWW firm infobrokerskich**
 - wyrażone *explicite* lub *implicite* (poprzez ofertę usług), na przykład:
 - **Inforek.pl <http://inforek.pl/>** : „Zadaniem infobrokera jest wyszukanie informacji w oparciu o legalne źródła: Internetu, zamknięte (często płatne) archiwa, biblioteki, literaturę fachową i czasopisma branżowe, książki, wywiady, kontakty ze specjalistami poszczególnych branż ... praktycznie dowolny nośnik informacji. Następnie broker informacji weryfikuje znalezione dane, aby w końcu uporządkować je w formie przejrzystego raportu, analizy, bazy danych, etc.”

Charakterystyka i próby definicji ... 4b

– **Vivento Infobrokers**

<http://www.vivento.pl/> : „Zawód infobrokera polega na wyszukiwaniu informacji na zlecenie klientów. Chodzi jednak nie tylko o ich proste znalezienie, ale również wyselekcjonowanie najbardziej istotnych treści.”

Charakterystyka i próby definicji ... 5

- **W tematycznych serwisach WWW:**
 - **<http://www.fiszawid.pl/index.php>**
 - **<http://www.infobrokerstwo.pl/>
(często cytowany, raczej blog niż „tradycyjny” serwis tematyczny)**
 - **<http://www.sikor.net/broker/index.php>**
- **Ironicznie – nie są wzorcowe 😊**

Charakterystyka i próby definicji ... 6

- **W serwisach WWW instytucji edukacyjnych, na przykład:**
 - **IINiB UJ (2007) [dok. elektr.]. Studia Podyplomowe Informacji Naukowej: Broker informacji. Dostępny w WWW:**
<http://www.inib.uj.edu.pl/>
 - **„Studia te przeznaczone są dla osób posiadających tytuł zawodowy magistra, które chcą wykonywać zawód infobrokera (brokera informacji), tj. profesjonalnego pośrednika zajmującego się wyszukiwaniem, oceną, selekcją, przetwarzaniem, opracowaniem i przekazywaniem informacji – zgodnie z potrzebami klientów.”**

Czym zajmuje się broker informacji – funkcje/zadania i obszary działalności? 1

- **Mediacja, filtracja, przetwarzanie i udostępnianie informacji** – przede wszystkim szeroko rozumianej **informacji gospodarczej** – ale nie tylko – także informacji naukowej i „okołonaukowej” (granty, stypendia etc.), technicznej oraz wszelkiej innej – na życzenie klienta
 - **Mediacja**: pośrednik pomiędzy zasobami informacyjnymi a ludźmi bądź instytucjami, którzy informacji potrzebują
 - **Filtracja**: wyszukiwanie, ocena, selekcja oraz „akredytacja” informacji
 - **Przetwarzanie i udostępnianie**: opracowanie informacji, tworzenie źródeł pochodnych – analiz, baz, prezentacji, raportów, zestawień etc. – w formie przydatnej i przyjaznej dla klienta

Czym zajmuje się broker informacji – funkcje/zadania i obszary działalności? 2

- **Monitoring – Internetu, konkurencji, mediów, newsów**
- **Szkolenie użytkowników, udzielanie porad**
- **Weryfikacja danych, faktów**
- **Zarządzanie informacją – tworzenie baz danych, prezentacji, serwisów WWW, innych źródeł informacji**

Kwalifikacje zawodowe infobrokera

- **Kwalifikacje „biznesowe”** – w zakresie organizacji i zarządzania własną firmą, prowadzenia działalności gospodarczej oraz etyki zawodowej
- **Kwalifikacje „informacyjne”**
 - Zna istniejące zasoby informacyjne, nie tylko elektroniczne
 - Potrafi opracować i zastosować odpowiednią strategię wyszukiwawczą
 - Umie trafnie dobrać źródła informacji, dokonać selekcji oraz oceny
 - Umie odpowiednio opracować, przetworzyć i przedstawić informację – dokonać analizy i syntezy, sporządzać bazy danych, bibliografie, notatki, raporty, streszczenia, wykazy, zestawienia, także – serwisy WWW
- **Kwalifikacje „komunikacyjne”** – w zakresie komunikacji interpersonalnej z klientami, marketingu i PR
- **Kwalifikacje „pedagogiczne”** – w odniesieniu do prowadzenia kursów, szkoleń, udzielania porad
- **Kwalifikacje „techniczne”** – znajomość narzędzi informatycznych i innych

Klienci infobrokera

- **Gdzie pracuje?**
 - **Własna firma – prowadzi działalność gospodarczą**
 - **W dużych firmach – odrębne stanowisko?**
- **Kim są jego klienci?**
 - **biznes, przedsiębiorstwa**
 - **agendy rządowe i samorządowe**
 - **autorzy, dziennikarze, publicyści**
 - **naukowcy, ośrodki naukowe, studenci**
 - **„każdy”**

Dziedziny pokrewne

- **Informacja biznesowa /
gospodarcza**
- **Wywiad gospodarczy**
- **Zarządzanie informacją**
- **Zarządzanie wiedzą**

Polska literatura przedmiotu – kilka uwag

- **stosunkowo często powtarzane są te same treści**
- **występują stwierdzenia kontrowersyjne – zwłaszcza dotyczące kształcenia brokerów informacji**
- **niewiele się pisze o problemach związanych z prowadzeniem własnej firmy/działalności gospodarczej przez infobrokera**

Kształcenie brokerów informacji w Polsce

- **Kształcenie brokerów informacji – wbrew powszechnym przemilczeniom w literaturze przedmiotu – odbywa się w niektórych Instytutach IINiB w Polsce co najmniej od połowy lat 90. XX wieku, tzn. od wprowadzenia przedmiotów dotyczących: informacji biznesowej, europejskiej, prawnej; Internetu jako środowiska informacyjnego; oceny jakości informacji; zarządzania informacją i wiedzą etc. – nawet jeżeli formalnie termin „broker informacji” nie był używany.**
- **Na takie stwierdzenie pozwala porównanie pożądaných kwalifikacji infobrokera z ofertą kursów, specjalizacji i ścieżek Instytutów INiB.**

Oferta wyższych uczelni 1

- **na poziomie studiów licencjackich**
 - specjalizacja w ramach kierunku Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo w Wyższej Szkole Umiejętności Społecznych w Poznaniu <http://www.wsus.poznan.pl/>
- **na poziomie studiów magisterskich**
 - Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ: Specjalizacja *Broker informacji* na studiach drugiego stopnia (magisterskich) – od roku akademickiego 2007/2008
http://www.inib.uj.edu.pl/studia/programy/d_sum1_sem2.pdf

Oferta wyższych uczelni 2

- **na poziomie studiów podyplomowych**
 - Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ: Studia Podyplomowe Informacji Naukowej: Broker informacji <http://www.inib.uj.edu.pl/> – od roku akademickiego 2007/2008
 - Szkoła wyższa „Ateneum” w Gdańsku: Podyplomowe Studium Infobrokerstwo – narzędzia i metody zarządzania wiedzą w nowoczesnej organizacji <http://www.ateneum.edu.pl/>
 - Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki w Warszawie: Studia Podyplomowe Infobroker <http://www.wssmia.kei.pl/>

Kursy, seminaria, warsztaty

- **Organizowane przez Centrum Infobrokerstwa Systemowego w Warszawie**
 - **Permanentny Kurs Infobrokera Systemowego (PKIS)**
<http://www.infobrokerstwo.pl/>
- **Organizowane przez Centrum Promocji Informatyki w Warszawie**
 - ***Infobroker – informacje z sieci. Narzędzia informatyczne w pracy brokera informacji, 17 i 18.10.2006***
<http://www.cpi.com.pl//imprezy/2006/iizs/sprawozdanie.php>
 - ***II Seminarium z cyklu Infobroker. Wyszukiwanie i przetwarzanie cyfrowych informacji, 17.04.2007***
<http://www.cpi.com.pl//imprezy/2007/wipci/index.php>
 - ***III Seminarium z cyklu Infobroker. Efektywne wykorzystanie zasobów informacyjnych sieci, 8.11.2007***
<http://www.cpi.com.pl//imprezy/2007/ewzi/index.php>

Brokerzy informacji w Polsce

Ilu jest brokerów informacji w Polsce? – stan na 24.09.2007

- **Panorama Firm; PKT – wyszukiwanie przez hasła „broker informacji” i „infobroker” daje rezultaty niepewne**
- **TeleAdreson <http://www.teleadreson.pl/> – na pytanie „broker informacji” – 7, „infobroker” – 17**
- **W Katalogu stron Onet.pl – ok. 20 firm**
- **Elżbieta Paulina Nowak podaje, że jest ok. 50 firm infobrokerskich [Nowak 2006, s. 59]**

Jakie oferują usługi? Analiza aktualnej oferty

- **Zob. m.in.: Nowak, Elżbieta Paulina (2006). Broker informacji – odpowiedź na zapotrzebowanie XXI wieku. *Zagadnienia Informatyki Naukowej* nr 1 (87), s. 59-60**
- **Usługi podstawowe, zob. np.:**
 - **Kancelaria Profesjonalnej Informatyki**
<http://www.infobroker.dll.pl/naszaoferta.htm>
- **Usługi dodatkowe**
 - **Usługi tekstowe / copywriting, np.: „Dostarczanie zawartości stron www; Opracowywanie materiałów reklamowych; Pisanie artykułów do prasy; Opracowywanie ofert handlowych; Budowa newsletterów; Opracowywanie tekstów do gazetek firmowych i organizacyjnych.”**
[<http://www.infobrokering.pl/tekstowe.php>]

Przykłady polskich firm infobrokerskich – stan na 24.09.2007

- 1) Agencja Infobrokerska Infobrokering <http://www.infobrokering.pl/index2.php>
- 2) Arwena – Broker Informacji <http://brokerinformacji.republika.pl/>
- 3) Brokerzy Informacji Bartosz Pastuszka & Team <http://www.pastuszka.com.pl/index.html>
- 4) GoldenInfo Centrum Infobrokerskie <http://www.goldeninfo.pl/>
- 5) Hesper Infobroker <http://www.hesper.pl/o-nas.html>
- 6) Infobroker <http://infobroker.republika.pl/index.htm>
- 7) Infobroking.pl <http://www.infobroking.pl/>
- 8) Info-Centrum <http://www.info-centrum.pl/>
- 9) Inforek.pl <http://inforek.pl/>
- 10) Infopoint.pl <http://www.infopoint.pl/index.html>
- 11) Infowide.pl Internetowa Agencja Infobrokerska <http://www.infowide.pl/index.php>
- 12) JML Infobrokers <http://www.infobrokers.com.pl/>
- 13) Kancelaria Profesjonalnej Informacji <http://www.infobroker.dll.pl/menuu.htm>
- 14) Quercus Infobroker <http://www.e-quercus.pl/index.php>
- 15) Vivento Infobrokers <http://www.vivento.pl/>

Literatura przedmiotu

Literatura przedmiotu w języku polskim: artykuły naukowe w recenzowanych czasopismach i wydawnictwach zbiorowych

- Fijałkowski, Konrad R. (2000, 2006). Broker informacji – definicja misji. W: Informacja w sieci. Problemy, metody, technologie. Warszawa: Wydawnictwo SBP, s. 29-34.
- Król, Agnieszka (2004). Broker informacji – powstawanie nowego zawodu. *Zagadnienia Naukoznawstwa* nr 1 (159), s. 63-76
- Nowak, Elżbieta Paulina (2006). Broker informacji – odpowiedź na zapotrzebowanie XXI wieku. *Zagadnienia Informacji Naukowej* nr 1 (87), s. 51-63
- Rozwadowski, Wojciech (2006). Broker informacji czy bibliotekarz naukowy w naukach o turystyce. *Zeszyty Naukowe. Ekonomiczne Problemy Turystyki / Uniwersytet Szczeciński* nr 7, s. 23-31

Literatura przedmiotu w języku polskim: publikacje fachowe, raporty, referaty i inne 1

- Broker informacji (2007) [dok. elektr.]. W: Wikipedia [wersja w języku polskim]. Dostępny w WWW: http://pl.wikipedia.org/wiki/Broker_informacji
- Broker informacji (2005) [dok. elektr.]. W: Słownik stanowisk. Dostępny w WWW: <http://praca.gazeta.pl/gazetapraca/0,74896.html>
- Drzewiecki, Marcin (2000). Brokerzy informacji. *Poradnik Bibliotekarza* nr 10, s. 7-9
- Gryguc, Ewa (2003, 2005) [dok. elektr.]. Profesjonalista w świecie informacji. *Gazeta IT* nr 6 (14) i nr 9 (39). Dostępny w WWW: http://www.gazeta-it.pl/archiwum/git14/profesjonalista_do_druku.html
- Infobroker (2007) [dok. elektr.]. W: Medialine.pl – Słownik. Dostępny w WWW: http://www.medialine.pl/fw_sownik.php?wybrana_litera=i&wybrane_haslo_id=215
- Infobroker – informacje z sieci. Narzędzia informatyczne w pracy brokera informacji (2006). Warszawa: Centrum Promocji Informatyki

Literatura przedmiotu w języku polskim: publikacje fachowe, raporty, referaty i inne 2

Kamińska-Czubała, Barbara (2004) [dok. elektr.]. Ponure rozważania o zawodzie infobrokera. *Konspekt. Czasopismo Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie* nr 19. Dostępny w WWW:

<http://www.ap.krakow.pl/konspekt/19/broker.html>

Kraska, Marcin red. (2007) [dok. elektr.]. Elektroniczna gospodarka w Polsce. Raport 2006. Warszawa: Ministerstwo Gospodarki, s. 280-281. Dostępny w

WWW: http://www.mg.gov.pl/NR/rdonlyres/30E1CFA7-EB20-499C-96FC-AF3A3017213B/35007/Elektroniczna_gospodarka_w_Polsce_Raport_2007.pdf

Miś, Bogdan (2001). Zawód: Infobroker. *Wiedza i Życie* nr 4. Dostępny w WWW:

<http://archiwum.wiz.pl/2001/01042700.asp>

Nowak, Elżbieta Paulina (2006) [dok. elektr.]. Od bibliotekarza do cyberiana – Internet generatorem nowego zawodu. W: 16. Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe na temat „Komputer w edukacji”, Kraków, 29-30 września 2006.

Dostępny w WWW: <http://www.ap.krakow.pl/ptn/ref2006/Nowak.pdf>

Różycka, Estera (2002). Jeszcze bibliotekarz czy już broker informacji? *Raptularz Kulturalny* R. 6 nr 7, s. 56

Literatura przedmiotu w języku polskim: publikacje fachowe, raporty, referaty i inne 3

- Szczepańska, Barbara (2002) [dok. elektr.]. Broker informacji – zawód z przyszłością czy zawód z przyszłości. *Biuletyn EBIB* nr 11 (40). Dostępny w WWW: <http://ebib.oss.wroc.pl/2002/40/szczepanska.php>
- Waśkiewicz, Adam (2005) [dok. elektr.]. Infobroker jako zawód. Dostępny w WWW: http://www.infobrokerstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=66&Itemid=49
- Wielicka, Izabela (2007) [dok. elektr.]. Łowcy wiedzy. Infobrokerstwo – nowa dziedzina, nowa profesja, nowy rynek. Dostępny w WWW: http://www.e-fakty.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=4804&Itemid=73
- Zakrzewska, Zuzanna (2007) [dok. elektr.]. Sprawozdanie z II Seminarium z cyklu Infobroker Wyszukiwanie i przetwarzanie cyfrowych informacji. *Biuletyn EBIB* nr 4 (85). Dostępny w WWW: <http://www.ebib.info/2007/85/a.php?zakrzewska>
- Zawadzka Magdalena (2006) [dok. elektr.]. Warsztaty INFOBROKER – INFORMACJE Z SIECI. *Biuletyn EBIB* 10 (80). Dostępny w WWW: <http://www.ebib.info/2006/80/zawadzka.php>

Wybrana literatura przedmiotu w języku angielskim

AIIP (2007) [dok. elektr.]. The Independent Information Professional. Dostępny w WWW:
<http://www.aiip.org/Resources/IIPWhitePaper.html> albo
<http://www.aiip.org/Resources/IIPWhitePaper.PDF>

Bates, Mary Ellen (2007) [dok. elektr.]. Info-Entrepreneurship: A Resource Guide for the Independent Information Professional. Dostępny w WWW:
<http://www.aiip.org/Resources/IBResourceGuide.pdf> [zob. Bibliografia!]

Bulletin of the American Society for Information Science (1995) [dok. elektr.]. Volume 21, number 3. Dostępny w WWW:
<http://www.asis.org/Bulletin/Feb-95/> [numer poświęcony infobrokerstwu]